

selv anvender til Planteavlens Fremme. Dog fastsættes Summen i Aar til ikke at overstige 100,000 Kr., men en endelig Ordning stilles i Udsigt maaske gennem Vedtagelse af en Planteavlslov, hvorved det bliver saadan, at Foreningerne faa et tilsvarende Beløb som det, de selv anvende til Planteavlens Fremme. Det er jo ganske det samme, som er Tilfældet med Statstilskuddet til Dyrskuer til Præmiering. Det er et Ønske, som Landbruget i mange Aar har næret, og Opfyldelsen deraf vil sikkert bevirke, at Landboforeningerne anvende noget mere af deres egne Midler til Planteavl end hidtil, naar denne bliver ligestillet med Husdyrbruget med Hensyn til Tilskud. Men ogsaa med Hensyn til dette Tilskud foreslaas det her at stille Husmandsforeningerne og Landboforeningerne fuldkommen lige og ligeledes i Overensstemmelse med Kommissionens Indstilling foreslaas Foredragsbevillingen til landøkonomiske Foredrag forhøjet fra 6,000 til 8,000 Kr., men saaledes, at denne Sum deles lige mellem Husmandsforeningerne og Landboforeningerne. Derved faa Landboforeningerne ganske vist 2,000 Kr. mindre til landøkonomiske Foredrag end før, skønt de af egne Midler have anvendt til denne Sag i sidste Aar 12,000 Kr.

Den Ordning, der her er foreslaaet af disse Sager, er en saadan, at jeg er overbevist om, at de Husmænd — og det er mange —, der ikke ere færdige til at springe, naar de ærede Medlemmer for Ringsted (Zahle) og for Københavns Amts 2den Valgkreds (K. M. Klausen) fløjte, let ville forstaa, at denne Ordning tjener Sagen bedst, og at det er den for hele Landet mest passende Ordning, idet det samtidig anerkendes, at Husmandsforeningerne i alle Maader staa lige med Landboforeningerne, naar de ere landøkonomiske Foreninger med samme Formaal og i Lighed med Landboforeningerne. Saa ere nemlig Betingelserne til Stede for et Samarbejde paa fælles Opgaver, thi Husmandsforeningerne og Landboforeningerne have jo i Virkeligheden fælles Opgaver. Korn, Roer og Græs gro jo ganske efter de samme Love, enten Marken er stor eller lille. De Forsøg, som gøres til Vejledning for Landbruget, ere lige anvendelige og lige nyttige, hvad enten det gælder Husmandsbrug, Gaardmandsbrug eller større Brug, og Husdyrenes Ernæring og Pleje er underkastet samme Vilkaar, hvad enten man har 1 eller 10 eller 100 Køer. Der er saaledes mange Opgaver fælles for Husmandsfor-

eninger og Landboforeninger, f. Eks. Antagelse af fælles Konsulenter og mange flere.

Jeg har da ogsaa Tro til, at Samarbejdet nok skal fortsættes paa en for begge Parter god Maade, og jeg har den Tro, at Husmandsforeningerne i mangfoldige Tilfælde ville finde, at de staa sig ved at indmelde sig under Landboforeningernes Fællesforeninger. Det gøre de allerede i ikke ringe Grad i Jylland, og jeg vil henstille til Fællesforeningerne ogsaa paa Øerne, at de stille sig imødekommende og velvillige og stille Husmandsforeningerne saa lige som muligt med Landboforeningerne, naar de ville være med til fælles Arbejde.

Jeg kan ikke tilbageholde den Bemærkning, navnlig overfor Landboforeningerne paa Fyn, at det ganske sikkert er en stor Fejl af de fynske Landboforeningers Sammenslutning, at de vælge Delegerede efter Medlemsbidrag og ikke efter Antal af Medlemmer. Det har man aldrig kendt til i Jylland; dér vælger man udelukkende efter Medlemsantal, og jeg vilde ønske, at man paa de Steder, hvor man ikke gør det, snarest muligt vilde gaa over til at gøre det samme, da det er det eneste rigtige og retfærdige.

Jeg har den Tro og det Haab, at Forsøgene paa at rejse en Klassekamp indenfor Bondestanden sikkert ville mislykkes, og jeg spørger: Er der nogen, der vil vinde ved en saadan Kamp? Er det ikke Samarbejdet mellem Bønderne, der har hjulpet over vanskelige Tider for alle Landmænd — Samarbejdet ved Produktionens ensartede og fælles Fremstilling og Salg — Samarbejdet under Andelssystemet med lige Ret og lige Vilkaar har hjulpet alle Bønder og ikke mindst alle Husmændene. Gaardmændene fik tidligere en meget daarlig Pris for deres Fedevare, især for Smør, og Husmændenes Produkter vare næsten ikke sælgelige, fordi de producerede for lidt. Det er som Medlemmer af Andelsforeningerne, at Husmændene og Husmandsagen have faaet den faste økonomiske Grund under Fødderne, som de have. Det er godt og glædeligt. Og den Grund er danske Husmænd kloge nok til at blive staaende paa.

Have de Herrer nogen anden Grund at byde dem, og da hvilken? Hvad have de Herrer at byde Husmændene, som de tale saa rørende og lokkende for? Om selve det ærede Medlem for Ringsted forærede hver Husmand i Landet Odenseprogrammet — smukt indbundet — og fik dem til at tro derpaa, maaske mere end